

ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Савастєєва О. М.

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку і фінансів

Приложенко В. В.

здобувач II (магістерського) рівня освіти за спеціальністю
Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

м. Одеса, Україна

В усіх світових країнах ефективний розвиток фінансового ринку закладає фундамент для досягнення збалансованого економічного розвитку. Війна спричиняє однозначно негативний вплив та несе безліч перешкод для ефективного розвитку національного фінансового ринку, отже функціонування фінансового ринку України в сучасних умовах пов'язане із необхідністю протистояти не тільки воєнним загрозам, а і викликам, що виникають у фінансовій сфері. Загалом Україна вимушена приділяти особливу увагу адаптації своєї фінансової політики до умов воєнного стану, основні засади якої враховують надзвичайні обставини та спрямовані на підтримку фінансової стабільності та нормалізацію економіки [1].

В. Опарін та О. Василик розглядають фінансовий ринок як механізм перерозподілу ресурсів, який має стимулювати економічне зростання [2], [3].

За дослідженнями О. Дзюблюка та С. Науменкової, фінансовий ринок виконує низку функцій – від акумуляції капіталу до управління ризиками [4], [5]. Вчені підкреслюють, що функціонал фінансового ринку має реалізовуватися у повній мірі, адже в протилежному випадку це робить фінансовий ринок надто вразливим. Отже, потрібно розвивати всі сектори фінансового ринку, особливо це стосується сегменту цінних паперів і похідних фінансових інструментів, які в Україні розвинені досить слабо з явно вираженим домінуванням банківського сектору. Недостатня розвиненість фондового ринку обумовлена в тому числі браком довіри громадян до інвестиційних інструментів та недостатнім рівнем розвитку інвестиційної культури.

На думку О. Барановського, розвиток фінансового ринку України визначається якістю інституційної бази: від ефективності державного регулювання до захисту прав інвесторів [6].

Водночас, А. Мороз і Ю. Коваленко наголошують на зростаючій ролі цифровізації фінансового ринку в сучасних умовах: фінтех-компаній, блокчейн-технологій, електронних валют [7]. Вони вважають, що саме інновації можуть зробити фінансовий ринок України конкурентоспроможним на світовій арені, адже цифровізація є однією з найбільших переваг України, що робить вітчизняні банки та фінтех-рішення одними з найкращих в Європі.

І. Міщенко із соавторами підкреслюють залежність фінансового ринку від міжнародної допомоги, зовнішніх ризиків і процесів європейської інтеграції [8]. Погоджуємося з їхньою думкою, що формування фінансового ринку повинно відбуватися з урахуванням європейських стандартів прозорості та стабільності.

Отже, науковці аналізують фінансовий ринок України з різних перспектив: інституційної, економічної, функціональної, інноваційної та геополітичної. Попри різноманітність підходів, вони сходяться на думці, що ринок перебуває в процесі трансформації та вимагає модернізації на тлі необхідності протидії негативним тенденціям, викликаним війною.

Трансформація фінансового ринку в основний елемент економічного середовища означає зміцнення фінансової підтримки реального сектору економіки шляхом акумулювання інвестицій та перерозподілу капіталу. Регулятору потрібно проводити зважену політику з метою досягнення збалансованого розвитку фінансового ринку і збереження його ключового суб'єктного складу. Увесь спектр викликів і трансформацій фінансового ринку, викликаний війною, може призвести до його переформатування, з одного боку, через залишення міцних суб'єктів, а з іншого боку - до зменшення конкуренції і домінування певних ринкових гравців.

Дії держави у розв'язанні головних проблем, які зараз потребують першочергового вирішення на національному фінансовому ринку, повинні стати каталізатором ефективного розвитку фінансового ринку України, який буде характеризуватися не тільки невразливістю до викликів воєнного часу, а і активізацією інноваційних процесів та появою інноваційних фінансово-цифрових продуктів та платформ.

Література:

1. Савастєєва О.М., Махновська Х.Є. Грошово-кредитна політика Національного банку України під час воєнного стану. Дослідження фінансових інституцій та інструментів розвитку держави, територій та суб'єктів господарювання: теоретичні, методологічні та

практичні аспекти. *Збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції* 03 листопада 2023 року м. Одеса; ОНУ імені І.І. Мечникова; Одеса: Бондаренко М.О., 2023. с.82-84

2. Опарін В. М. Фінанси (загальна теорія): підручник. Київ : КНЕУ, 2020. 678 с.
 3. Василик О. Д. Теорія фінансів : підручник. Київ : НІОС, 2016. 432 с.
 4. Дзюблюк О. В. Фінансовий ринок: структура та механізми функціонування: монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 368 с.
 5. Науменкова С. В., Міщенко В. І. Фінансові ринки: сучасні тенденції розвитку : навч. посіб. Київ: УБС НБУ, 2017. 412 с.
 6. Барановський О.І. Фінансова безпека: методологія оцінки та механізми забезпечення: монографія. Київ : Наукова думка, 2014. 512 с.
 7. Мороз А. М., Коваленко Ю. М. Фінансовий ринок та його інноваційний розвиток : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 336 с.
 8. Міщенко І. Я., Коваль С. О., Павлюк Т. І., Гринько В. І. Фінансовий ринок України в умовах євроінтеграції : монографія. Київ : КНЕУ, 2021. 380 с.
-